

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО, СКОПЈЕ

Финансиски извештаи

за годината што завршува на 31 декември 2008

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година

Содржина

	Страна
Извештај на независниот ревизор	1-2
Биланс на успех	3
Биланс на состојба	4
Извештај за промени на капиталот	5
Извештај за паричниот тек	6
Забелешки кон финансиските извештаи	7-48

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот одбор на Штедилница Можности ДОО Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Штедилница Можности ДОО Скопје, кои што го вклучуваат билансот на состојба заклучно со 31 декември 2008 година, како и билансот на успех, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија. Оваа одговорност вклучува: обликување, имплементирање и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка; избирање и примена на соодветни сметководствени политики; како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, финансиските извештаи даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Штедилница Можности ДОО Скопје заклучно со 31 декември 2008 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со законските регулативи кои се применуваат во Република Македонија.

ПрајсвотерхаусКуперс РЕВИЗИЈА доо- Скопје

Управител
Љубе Ѓорѓиевски
Љубе Ѓорѓиевски

Скопје,
16 април 2009

Овластен ревизор
Љубе Ѓорѓиевски
Љубе Ѓорѓиевски

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година

(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Биланс на успех

	Забелешка	31 декември	
		2008	2007
Приходи од камата	4	270.442	189.853
Расходи од камата	4	(115.356)	(64.509)
Нето приходи од камата		155.086	125.344
Приходи од провизии и надоместоци	5	42.132	36.791
Расходи од провизии и надоместоци	5	(8.239)	(3.997)
Нето приходи од провизии и надоместоци		33.893	32.794
Курсни разлики (нето)		(3.543)	5.031
Останати приходи од работењето	6	4.295	3.025
Останати расходи од работење	7	(134.075)	(120.013)
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	8	(31.046)	(8.133)
Добивка пред оданочување		24.610	38.048
Данок на добивка	9	(3.056)	(5.188)
Нето добивка		21.554	32.860

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година

(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Биланс на состојба

	Забелешка	31 декември	
		2008	2007
СРЕДСТВА			
Парични средства во банки и депозити кај			
Народна Банка на Република Македонија	10	23.573	19.447
Пласмани во, и кредити на други банки	11	40.100	39.000
Кредити	12	2.033.154	1.474.561
Побарувања по основ на камати	13	24.444	17.898
Материјални вложувања	14	74.044	72.655
Нематеријални вложувања	15	1.986	1.513
АВР и останата актива	16	3.515	2.941
Вкупно средства		2.200.816	1.628.015
ОБВРСКИ И КАПИТАЛ			
Депозити на комитенти	17	254.691	209.835
Обврски по кредити	18	1.483.440	984.711
Обврски за камати и надоместоци	19	24.916	13.894
ПВР и останата пасива	20	47.098	43.886
Вкупна обврски		1.810.145	1.252.326
Капитал			
Уплатен капитал	23	300.152	300.152
Задржана добивка		41.406	32.996
Резерви		49.113	42.541
Вкупно капитал		390.671	375.689
Вкупно обврски и капитал		2.200.816	1.628.015

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година

(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Извештај за промени на капиталот

	Уплатен капитал	Законски Резерви	Ревалоризациони резерви	Задржана добивка	Вкупно капитал
Состојба на 1 јануари 2007	300.152	37.342	136	25.998	363.628
Нето добивка	-	-	-	32.860	32.860
Пренос од задржана добивка во резерви	-	5.199	-	(5.199)	-
Пренос од ревалоризациони резерви во задржана добивка	-	-	(136)	136	-
Исплати на основачот	-	-	-	(20.799)	(20.799)
Состојба на 31 декември 2007	300.152	42.541	-	32.996	375.689
Состојба на 1 јануари 2008	300.152	42.541	-	32.996	375.689
Нето добивка	-	-	-	21.554	21.554
Пренос од задржана добивка во резерви	-	6.572	-	(6.572)	-
Исплати на основачот	-	-	-	(6.572)	(6.572)
Состојба на 31 декември 2008	300.152	49.113	-	41.406	390.671

Уплатениот капитал на Штедилницата изнесува МКД 300.152.000. Средствата на резервите се сопствени средства на Штедилницата кои служат за покривање на загубите што произлегуваат од ризиците со кои се соочува Штедилницата во своето работење. Според законската регулатива Штедилницата треба да пресметува и издвојува 15 % од нето добивката за годината за законска резерва се додека не се достигне износ еднаков од една петтина од уплатениот капитал.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Финансиски извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година

(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Извештај за паричниот тек

	Забелешка	31 декември	
		2008	2007
Паричен тек од основна дејност			
Добивка пред оданочување		24.610	38.048
Корегирана за:			
Амортизација на материјални и нематеријални вложувања	7	10.828	10.217
Расходи за сомнителни и спорни побарувања	8	31.046	8.133
Добивка од дејности пред промена на деловната актива		66.484	56.398
Зголемување (намалување) во деловната актива			
Депозити кај НБРМ		(1.758)	(2.133)
Кредити и аванси дадени на останати клиенти		(592.270)	(525.254)
Останата актива		(4.823)	(2.935)
Зголемување (намалување) на деловната пасива			
Примени депозити од други клиенти		44.856	97.748
Останата пасива		15.460	23.522
Платени даноци од добивка		(4.741)	(3.621)
Нето паричен тек користен во основната дејност		(476.792)	(356.275)
Паричен тек користен во инвестициона дејност			
Набавка на материјални вложувања		(11.898)	(7.993)
Нето паричен тек користен во инвестициона дејност		(11.898)	(7.993)
Паричен тек од финансирање			
Зголемување на обврските по кредити		498.729	337.128
Платено на оснивачи		(6.572)	(20.779)
Нето паричен тек од финансирање		492.157	316.349
Нето зголемување (намалување) на пари и парични еквиваленти		3.467	(47.919)
Пари и парични еквиваленти на 1 јануари		53.825	101.744
Пари и парични еквиваленти на 31 декември	24	57.292	53.825

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

1. Општи информации

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО, Скопје (во понатамошниот текст “Штедилницата”), претставува друштво со ограничена одговорност со седиште во Република Македонија. Матичната организација и основач на Штедилницата е Центар за едукација и претприемништво Можности, партнер - организација на Opportunity international. Штедилницата работи согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија и ги извршува своите деловни активности согласно лиценцата број 02-14/289-2000. Основните активности на Штедилницата се следните:

- Примање на денарски парични депозити од физички лица
- Одобрување на кредити на физички лица и на правни лица согласно законските прописи
- Земање на кредити од домашни банки
- Пласирање на средства во државни хартии од вредност
- Купување и продажба на краткорочни хартии од вредност
- Менувачки работи

Адресата на регистрираното седиште на Штедилницата е:

*Булевар Јане Сандански 111
1000 Скопје
Република Македонија*

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање од Управниот одбор на Штедилницата на ден 24.02.2009 година.

Директори

Имињата на директорите кои работеа на раководни работни места во текот на финансиската година се прикажани во продолжение:

Директор

Снежана Андова

Директор на сектор финансии,
сметководство и трезорско работење

Емилија Крајчева

1.1 Деловно окружување на Штедилницата

Македонската економија

Нагорниот тренд на економски раст кој беше присутен во текот на 2007 година, се задржа и на почетокот на 2008 година. Имено во првиот квартал од 2008 година Бруто домашниот производ забележа пораст од 5,2% во однос на првото тромесечје од изминатата година, пред се како резултат на растот на индустриското производство, кој за првите пет месеци изнесува 8,3%. Зголемената економска активност се рефлектираше и во надворешниот сектор, што придонесе во првите четири месеци од 2008, вкупната надворешно - трговска размена, во однос на истиот период 2007 година, да забележи пораст од 41% изразен во УСД, зголемувајќи го физичкиот обем на извозот за 7,3%. Ваквите движења на поинтезивен увоз од извоз, од друга страна доведоа до продлабочување на трговскиот дефицит.

Во продолжение, првиот квартал од 2008 година се карактеризираше и со забележителен раст на стапката на инфлација, која изразена преку трошоците за живот во мај 2008 изнесуваше 9,7%, што главно се должи на надворешните шокови, ценовните прелевања од надвор, порастот на цените на храната и цените на енергенсите.

Од друга страна, стапката на невработеноста продолжи незначително да се намалува и во првиот квартал од 2008, што во однос на ситиот период од мината година претставува намалување на 1 процентен поен.

Во четвртиот квартал од 2008 година, бруто домашниот производ го задржа трендот на солиден раст од 5,5%. Притоа 80% од високиот раст кај индустријата се должи на пораст на производството на метални производи. Од друга страна пад е забележан кај транспортот, како последица на намалениот превоз на стоки и кај финансиското посредување. Опаѓањето цената на нафтата во декември ја сведоа годишната стапка на инфлација на 4,1%, а просечната на 8,3%.

Девизениот курс на Република Македонија е врзан за еврото. И покрај притисокот на девизниот пазар, македонскиот денар (МКД) во 2008 година, забележа блага депрецијација (0,34%) во однос на еврото. Официјалниот курс на еврото според НБРМ се зголеми од МКД 61,2016 на 31 декември 2007 на МКД 61,4123 на 31 декември 2008 година, додека девизните резерви на Македонија, според официјални податоци се зголемија од EUR 1,524 милијарди на 31 декември 2007 на EUR 1,689 милијарди на 30 септември 2008.

Сепак последниот квартал од 2008, како резултат на забавувањето на светската економија, а посебно во земјите од ЕУ, кои претставуваат стратешки пазари за извоз на македонските компании, беше одбележан со забавен раст на инвестиционата активност и намалена извозна побарувачка која дополнително го продлабочи трговскиот дефицит, кои имаа влијание на пониската стапка на раст на БДП. Во македонската економија, прекилот на позитивните трендови на глобално ниво, предизвика намалување на цените и на количините на производите наменети за извоз, резултирајќи со намалување или откажување на порачките на најзначајните македонски извозници. Влијанието на светската потрошувачка на македонското стопанство кое е значително зависно од извоз и увоз, предизвика забавување на економскиот раст, намалување на извозот и забавување на домашната побарувачка.

Банкарскиот сектор во Република Македонија

Првите три квартали во 2008 година во Република Македонија и банкарскиот сектор беа одбележани со зголемена и зајакната конкуренцијата, во услови релаксираната монетарна политика. Ваквите услови им овозможуваат на Банките и штедилниците да реализираат раст на кредитните портфолија за речиси 40% годишно, стимулирајќи ја домашната побарувачка и увозот и зголемувајќи го потенцијалниот ризик во банкарскиот систем.

Со цел да ги контролира овие ризици, како и појавувањето на непосредна опасност од прелевање на тековната глобална-економска криза во државата, Народна Банка на Република Македонија (НБРМ, кон средината на 2008 година започна со стегане на монетарната политика. Имено, НБРМ ги зголеми каматните стапки на благајничките записи на 7% (5% во 2007 година), ја зголеми потребата од капитал за пречекорувањата на тековните сметки и за кредитите на картички до 125%, и воведо контрола на растот на кредитите кај населението. Овие мерки силно го инхибираа комерцијалното финансирање на населението во последните два месеци од 2008 година, што како тренд ќе продолжи во текот на 2009 година, имајќи ја предвид одлуката на НБРМ да воведо уште поригорозен лимит од 11% на годишниот пораст на кредитите кај населението за 2009 година.

Нагорните трендови од првите три квартали во поглед на работењето на Банките и штедилниците, во последниот квартал од 2008 година, како резултат на драстичните шокови кои ги предизвикаа глобалната економско-финансиската криза во светската економија добија надолен правец. Континуираната меѓународна финансиска нестабилност создава дополнителна несигурност. Кредитирањето на приватниот сектор, кое во првите три квартали бележеше континуиран раст, кон крајот на годината забележа намалување на месечната динамика, што се должи на согледувањето на банките на ризиците од натамошно стеснување на можноста за користење на алтернативни извори на финансирање, при намалување на депозитниот потенцијал по последните месеци од 2008, како и на горенаведените мерки превземени од НБРМ во поглед на монетарната политика.

Во услови во кои што светската економија се наоѓа во фаза на рецесија, драстично намалување на побарувачката, изразени негативни трендови и недостаток од ликвидност во банкарскиот сектор и драстичен пад на индексите на берзите, евидентна е намалената економска активност во сите сфери на секојдневното работење.

Во Македонија, во 2008 година, директниот ефект од кризата на банкарскиот сектор беше минимален со оглед дека банките во Македонија не се изложени на "subprime lending", во странство и се потпираат главно на домашното штедење (околу 80%) како основен извор за пласирање на кредити.

Светската криза се пренесе врз домашната економија, на начин што се одрази негативно врз обезбедувањето на извори на финансирање на домашните финансиски институции. Намалената достапност до странски извори на средства кои имаат тренд на поскапување, како и конкурентноста на домашниот пазар во привлекувањето на заштедите на населението и стопанството, предизвикаа на почеток зголемување на цената на кредитите, а подоцна и намалена понуда на кредитни продукти. Поттикнувањето на домашното штедење, како широко прифатена стратегија на домашните финансииски институции, обезбеди соодветен извор за финансирање на кредитната активност, но во услови на ограничен депозитен потенцијал и затегнати услови за надворешно задолжување, кредитниот

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година

(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

раст значително се намали, што особено се одрази кај кредитирањето на населението.

Сепак, во 2009, многу е веројатно зголемување на индиректниот ефект на кризата, која кон крајот на 2008 го зафати реалниот сектор. Дополнително, последното зголемување на комерцијалните каматни стапки и мерките на НБРМ да го ограничи растот на кредитирањето, ќе има силен ефект на растот на банките и профитот.

Идната економска ориентација на Република Македонија претежно ќе зависи од ефикасноста на економските, фискалните и монетарните мерки превземени од Владата на РМ и НБРМ и нивното благовремено прилагодување со цел да се одржи надворешната стабилност, како и од овозможувањето на стимулирање на домашните инвестиции преку даночни, правни, регулаторни и политички мерки на релаксација. Заштитата на девизниот курс на денарот останува еден од приоритетите на монетарната политика во 2009 година.

Имајќи ги во предвид сите случувања предизвикани од глобалната економско-финансиска криза, менаџментот на Штедилницата не е во можност да ги предвиди сите случувања кои ќе имаат влијание на банкарскиот сектор и на пошироката економија, како и влијанието на последователните ефекти, доколку се појават, на идната финансиска позиција на Штедилницата.

Општо

Влијание на тековната глобална економско-финансиска криза

Тековната глобална финансиска и економска криза, којашто започна во средината на 2007 година како последица на длабоки потреси и намалување на глобалната ликвидност, резултираше, помеѓу другото, со пониско ниво на финансирање на пазарот на капитал, повисоки меѓубанкарски каматни стапки, висока нестабилност на берзанските пазари. Додека ликвидноста на банкарскиот сектор и пошироко на економијата на светските пазари беше на ниско ниво, ликвидноста во банкарскиот сектор во Република Македонија во текот на 2008 година се задржа на високо и задоволително ниво, главно поддржана од стабилното приватно штедење

Во моментот е невозможно да се предвиди целокупното влијание или да се обезбеди комплетна заштита од тековната глобална финансиска и економска криза.

Во таа насока, за да ја одржи структурната ликвидност, НБРМ пропиша минимум 100% исполнување на задолжителниот едномесечен и шестмесечен ликвидносен лимит. Дополнително, за да се одржи повисока девизна ликвидност, почнувајќи од 2009 година НБРМ започнува со аукции на девизни депозити со каматни стапки еднакви на каматните стапки во еврозоната, меѓународните финансиски институции и приносот на државните записи на земјите во еврозоната.

Влијание врз ликвидноста

Обемот на меѓународно финансирање се намали во 2008 година во споредба со 2007. Ваквите состојби може да влијаат на способноста на Штедилницата да најде нови поволни долгорочни позајмици, и да ги рефинансира нејзините постојни позајмици под услови слични со оние кои важеа за претходните задолжувања. Истотака, изворите на Штедилницата се во голем степен зависни од стабилната депозитна база. Целокупниот пазарен притисок за зголемување на каматите на домашните заштеди, кое започна во текот на 2008 година, може да влијае на идните трошоци на финансирање и каматната политика.

Влијание врз клиентите/позајмувачите

Кредитокорисниците (должниците) на Штедилницата, позајмувачите и депонентите, можно е да бидат негативно засегнати од финансиското и економското окружување што повратно може да повлијае на нивната ликвидност и способноста да ги вратат позајмените средства. Влошените услови за кредитокорисниците (комитентите) може исто така да имаат влијание на проекциите на паричниот тек од страна на менаџментот и оценката за оштетувањето на финансиските и нефинансиските средства. Во согласност со информациите со кои располага, менаџментот соодветно ги одразува ревидираните проценки на очекуваните идни парични текови во неговите оценки за оштетувањето.

Во услови на светска криза, согласно на политиките на НБРМ, во однос на управувањето со кредитниот ризик, ликвидноста и ограничениот раст на кредитирање на населението, Штедилница Можности ги постави елементите на својата деловна политика. Беа превземени мерки и активности во работењето, со цел да се прифати колку што е можно помал кредитен ризик, а од друга страна, со соодветни чекори да се управува со превземениот ризик. Во овој процес, од особено внимание се посвети на одржувањето и подобрувањето на квалитетот на постоечкото портфолио, односно, се прифати пресметан ризик при креирање на новото портфолио.

Влијание врз колатералот/ (посебно недвижностите)

Износот на резервацијата за оштетените кредити се заснова на проценката на менаџментот на овие средства на денот на билансот на состојба претходно земајќи ги во предвид и паричните текови коишто може да произлезат од реализацијата на обезбедувањето намалени за трошоците за задобивање со и за продажба на обезбедувањето. Пазарот во Македонија, за повеќе видови обезбедување, посебно за недвижнините, не беше значително засегнат од последните промени на глобалните финансиски пазари, со оглед дека понудата на недвижности, посебно на резиденцијалните, е се уште помала од побарувачката. Сепак, очекуваните пониски приходи на домаќинствата и можната намалена ликвидност на компаниите во 2009 година, може да ја намали ликвидноста за одредени видови на обезбедување. Како резултат на тоа, актуелната вредност по која може да се реализира обезбедувањето може да се разликува од вредноста припишана при проценката на резервацијата за оштетувањето.

Објективна вредност на финансиските средства и обврски (исклучувајќи ги финансиските средства и обврски кои директно се погодени од финансиската криза)

Објективните вредности на инструментите со кои се тргува на активните пазари се засноваат на тековните куповни цени (кај финансиските средства) или продажни цени (кај финансиските обврски). Доколку не постои активен пазар за одреден финансиски инструмент, Штедилницата ја утврдува објективната вредност користејќи техники за вреднување. Овие техники вклучуваат користење на споредби со последни трансакции со средства со иста доспеаност, анализа на дисконтирани парични текови, модели на вреднување и други техники за вреднување кои вообичаено се користат од страна на пазарните учесници. Моделите за вреднување ги одразуваат тековните пазарни услови на датумот на мерењето кои може да не се соодветни на пазарните услови било пред или по датумот на мерење. На датумот на билансот на состојба, менаџментот ги има ревидирано моделите за да се осигура дека тие соодветно ги одразуваат тековните пазарни услови, вклучувајќи ја и соодветната ликвидност на пазарот, и маргините на приносите.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

2. Значајни сметководствени политики

Основните сметководствени политики применети при составување на финансиските извештаи се наведени во понатамошниот текст:

2.1 Основа за составување на финансиските извештаи

Финансиските извештаи на Штедилница МОЖНОСТИ ДОО, Скопје се изготвени во согласност со: Законот за Трговски Друштва (Службен весник на РМ бр: 28/2004), Законот за Банки (Службен весник бр:67/2007), Одлуката за услови и начин на работа на штедилниците (Службен весник бр:79/2007), Правилникот за водење сметководство (Службен весник на РМ бр: 94/2004 и 11/2005 и Службен весник бр: 40/1997 и 73/1999) и се прикажани во илјади македонски денари (МКД).

Подготовката на финансиските извештаи е во согласност со општо прифатените сметководствени политики и бара користење на проценки и претпоставки кои имаат влијание на прикажаните средства и обврски, потенцијалните средства и обврски на денот на финансиските извештаи и прикажаните износи на приходите и расходите за време на извештајниот период. Овие проценки се базирани на најдобрите познавања на раководството на тековните настани и активности.

Дополнителни информации се прикажани во сметководствените политики и соодветните забелешки кон финансиските извештаи.

2.2 Девизни средства

Средствата и изворите на средства искажани во странски валути се сведени во денари користејќи го средниот девизен курс на НБРМ на крајот на пресметковниот период. Позитивните и негативните курсни разлики настанати по овој основ се вклучени во Билансот на успех.

Девизен курс:	31 декември 2008 МКД	31 декември 2007 МКД
УСД	43,56	41,66
ЕУР	61,41	61,20
ЦХФ	41,04	36,86

2 Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.3 Нетирање на финансиски инструменти

Финансиските средства и обврски се нетираат и нивната нето вредност се прикажува во Билансот на состојба на нето основа доколку постојат законски применливи права за нетирање и можност за прикажување на нето основа.

2.4 Приходи и расходи од камати

Приходите и расходите по основ на камата се прикажани како пресметани приходи и расходи на основа на сите каматоносни побарувања и обврски.

Приходите и расходите од камата се пресметани и наплатени во согласност со законските прописи на Република Македонија или со договор помеѓу доверителот и должникот.

Исправка се прави кога наплатата на пресметаните камати е сомнителна и спорна.

2.5 Приходи и расходи од провизии и надоместоци

Приходите и расходите од провизии и надоместоци ги опфаќаат пресметаните провизии на основа на кредити и други финансиски услуги. Приходите и расходите од провизии и надоместоци се прикажуваат во Билансот на успех на основа на нивната пресметка во моментот кога услугите се обезбедени.

2 Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.6 Кредити и исправка на вредност на сомнителните и спорни побарувања

Кредитите кои произлегуваат од одобрување на пари директно на кредитокорисникот се категоризирани како кредити одобрени од Штедилницата и се прикажани во Билансот на состојбата намалени за посебната резервација.

Трошоците спрема трети лица, на пример судските трошоци кои настануваат при обезбедување на кредитот се третираат како трошоци на трансакцијата.

Сите кредити се искажуваат кога готовината им е исплатена на кредитокорисниците.

Посебната резерва произлегува како резултат на извршената анализа на кредитното портфолио од страна на менаџментот на Штедилницата согласно законските регулативи во Република Македонија.

Штедилницата нема отпишани побарувања бидејќи нема кредити за кои се знае дека се ненаплатливи, а за кои се исцрпени сите правни можности.

Ако износот на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања се намали како резултат на некој настан после извршената исправка на вредноста, ослободувањето на резервациите се рефлектира како приход во моментот на настанот.

Структурата на исправките на вредноста на сомнителните и спорни побарувања дадена е во забелешка 8.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

2 Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.7 Материјални и нематеријални вложувања

Материјалните и нематеријални вложувања се евидентираат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација.

Инвестициите во тек се евидентирани по нивната набавна вредност вклучувајќи ги трошоците кои ја зголемуваат нивната вредност. На инвестициите во тек не се пресметува амортизација.

Со активирањето на инвестициите во тек, сите акумулирани трошоци се трансформирани на релевантните категории на материјални и нематеријални вложувања на кои се пресметува амортизација по соодветни пропишани годишни стапки релевантни за соодветната категорија на средствата.

Намалувањето на материјални вложувања и нематеријални вложувања ги опфаќа продажбите и расходувањата намалени за нивната акумулирана амортизација. Капиталните добивки или загуби кои произлегуваат од овие трансакции се прикажуваат во Билансот на успех.

Амортизацијата на материјални вложувања и нематеријални вложувања се пресметува според праволиниска метода.

Стапките на амортизација се така одредени да вредноста на материјалните и нематеријалните средства се распоредува во трошоци во проценетиот период на неговата корисност според животниот век како што е прикажано подолу:

	Животен век
Градежни објекти	40 години
Мебел и опрема	4-10 години

2.8 Парични еквиваленти

За потребите на паричниот тек, паричните еквиваленти ги сочинуваат паричните средства и депозитите кај НБРМ и државните записи.

Значајни сметководствени политики (продолжение)

2.9 Бенефиции на вработените

Штедилницата во текот на своето секојдневно работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско и здравствено осигурување, вработување и персонален данок коишто се пресметуваат на основа на бруто платите, трошоци за хранарина и трошоци за превоз на вработените, во согласност со законските прописи. Штедилницата ги плаќа овие придонеси на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Република Македонија и на Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија, по законски стапки.

Регулираните придонеси ги составуваат трошоците за вработените за тековната година. Трошоците за овие исплати се прикажани во Билансот на успех во истиот период кога се искажани трошоците за плати на вработените.

Штедилницата го применува МСС 19 – Користи на вработените и има формирано долгорочна обврска кон вработените за отпремнина, согласно законските прописи.

Штедилницата признава обврска и расход за удел во добивката и плаќањата за бонуси на членовите на Управен одбор, менаџментот и работниците.

2.10 Данок на добивка

Данокот на добивка се пресметува и плаќа согласно одредбите на Законот за данок на добивка. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно. Крајниот данок по стапка од 10% (2007:12%) се пресметува на утврдената добивка од Билансот на успех, коригирана за одредени ставки согласно законските одредби.

2.11 Обврски по кредити

Обврските по кредити се евидентирани според нивната набавна вредност, која што е објективната вредност на примениот надоместок.

2.12 Компаративи

Онаму каде што беше неопходно, извршена е промена на компаративните податоци со цел да се прилагодат со промените во презентирањето во тековната година.

3. Управување со финансиски ризици во Штедилница Можности

Во своето работење Штедилницата е изложена на најразлични финансиски ризици, поради што основна цел на Штедилницата е адекватно управување со ризикот. Напорите да се одржи адекватна рамнотежа помеѓу прифатливо ниво на ризик од една и стабилност и профитабилност во работењето од друга страна се постојани. Во таа насока и оперативниот ризик вклучува постојано набљудување, оценување и управување со истиот.

Најважните типови на ризик се кредитниот, ликвидносниот, пазарниот и оперативниот ризик. Пазарниот ризик ги вклучува каматниот и девизниот ризик.

Рамка за управување со ризици

Управниот одбор има целосна одговорност за воспоставување и следење на рамката за управување со ризици. Истиот ги назначува Работоводниот орган, Кредитниот одбор и Одборот за ликвидност. Овие тела се одговорни за набљудување и развивање на политиките за управување со ризикот во одделни специфични области.

Што се однесува до организационата структура на Штедилницата, Службата за ризици и управување со лоши пласмани е одговорна за набљудување, известување и управување со целокупната изложеност на кредитен ризик, додека организационите единици на Штедилницата кои ја креираат изложеноста на ризикот се одговорни за прифаќање и оперативно управување со кредитниот ризик, согласно со Политиката за управување со кредитен ризик и Политиката за управување со портфолио. Интерната ревизија е одговорна за независно известување во поглед на управувањето со ризикот.

Според политиките на Штедилницата за управување со ризикот, кои вклучуваат сет на соодветни лимити и контроли на ризикот, се идентификуваат одредени ризици, постојано се врши мониторинг на постоечките ризици, како и секојдневна анализа на истите.

3.1 Кредитен ризик

Штедилницата е изложена на кредитен ризик, што претставува ризик дека комитентот нема да биде во можност делумно или во целост да ги подмири обврските во рок кога тие доспеваат. Кредитниот ризик е најзначајниот ризик во работењето на Штедилницата. Затоа Штедилницата внимателно управува со изложеноста на кредитниот ризик. Во принцип, кредитната изложеност произлегува од активностите на кредитирање.

3.1.1 Управување со кредитниот ризик

Управувањето со кредитниот ризик се врши на следниот начин:

- 1 Управниот Одбор е одговорен за креирање и имплементација на Кредитната политика и постапки за набљудување на имплементацијата на политиката и постапките за оценување на кредитите и нивното управување. Сите кредитни изложености кои надминуваат 30.000 еур се одобруваат од Кредитниот Одбор назначен од Управниот Одбор на Штедилницата. Максималниот износ што го одобрува Штедилницата е ЕУР 200.000 во денарска противвредност спрема лице и со него поврзани лица, што е во рамки на лимитот за изложеност од 10% од сопствените средства согласно Одлуката за услови и начин на работа на Штедилниците.
- 2 Кредитниот одбор за разгледување на барања од клиенти е одговорен за одобрување на сите барања доставени од клиенти, а кои се однесуваат на измени во отплатата на кредитите (промена на каматна стапка, пролонгирање на рок на отплата, реструктурирање на остатокот на долгот и останато).
- 3 Кредитниот Одбор на Штедилницата го врши одобрувањето на кредитната изложеност, согласно на одлуката на Управниот Одбор за формирање на оперативни Кредитни Одбори, кои овозможуваат функционалност, флексибилност и брзина во процесот на донесување на одлука.
- 4 Управниот одбор според Законот за банки и законските регулативи на Народна банка на Република Македонија (Централната банка) има надлежност за донесување одлуки за отпишување на побарувањата на Штедилницата.

3.1.2 Оценка на кредитниот ризик

Кредити

При проценка на кредитниот ризик од одобрување на кредити на физички, и правни лица, Штедилницата користи три компоненти: (1) веројатноста дека должникот нема уредно да ги исполни своите обврски (очекуваниот паричен тек); (2) проценка на загубата во моментот на настанување на неуредност во извршување на обврските; (3) вредноста и квалитетот на колатералот за покривање на изложеноста.

(1) Штедилницата ја оценува веројатноста за неплаќање од индивидуални клиенти користејќи интерни алатки за проценка прилагодени на различните категории на клиенти. Тие се развиени интерно и претставуваат комбинација на статистички анализи и индивидуална проценка на кредитниот службеник, и доколку е возможно истите се потврдуваат со споредување со екстерно расположливи податоци. Во процесот на подготовка на кредитното барање, како и во процесот на одобрување на кредитот се вршат повеќе анализи кои овозможуваат проценка на кредитниот ризик. Тоа подразбира анализа на основните параметри на кредитобарателот, анализа на официјалните финансииски извештаи, анализа на паричните текови, предвидувања за идните парични текови и развојната компонента на работењето, атрактивноста на гранката и квалитетот на обезбедувањето.

Предмет на анализа на кредитното барање во оваа фаза од проценка на кредитниот ризик е:

- анализа на кредитната изложеност спрема комитент, за кој Штедилницата, врз основа на проценка на кредитната способност, оценува дека паричните приливи ќе бидат доволни за редовно измирување на достасаните обврски, без оглед на прикажаните моментални финансиски слабости, со тоа што не постојат знаци за натамошно влошување на состојбата на комитентот;
- анализа на паричните текови на комитент, кои што би му овозможиле исполнување на своите обврски во рокот на достасување;
- анализа на расположивите информации, односно потребната документација за водење на кредитните досиеја;
- анализа на ликвидноста и солвентноста на клиентот.

(2) Загубите во моментот на настанување на неуредност во извршување на обврските ги претставуваат очекувањата на Штедилницата за нивото на загуба од ненаплатени побарувања. Се изразува како проценуална загуба по единица изложеност и обично варира од видот на клиентот, видот на побарувањето и расположливоста на колатерал или други кредитни обезбедувања.

Кредитните побарувања се рангираат во 5 ризични категории.

Интерно рангирање во Штедилницата

Ризичната категорија А на Штедилницата вклучува:

- Побарувањата од Народна банка на Република Македонија и Република Македонија;
- Кредитна изложеност спрема комитент кој своите обврски спрема Штедилницата ги извршува во рокот на достасаност или со задоцнување до 15 дена;
- Кредитна изложеност која е целосно обезбедена со првокласни инструменти за обезбедување, дефинирани во Одлуката од НБРМ за класификација на побарувањата на банките, се до активирање на инструментот, но не подолго од 30 дена од достасаноста на побарувањето.

Ризичната категорија Б на Штедилницата вклучува:

- Кредитна изложеност спрема комитент кој своите обврски најчесто ги извршува со задоцнување до 45 дена.

Ризичната категорија В вклучува:

- Кредитна изложеност спрема комитент кој најчесто ги извршува своите обврски со задоцнување од 46 до 90 дена.

Ризичната категорија Г+Д вклучува:

- Кредитна изложеност спрема комитент за кој до надлежниот суд е поднесен предлог за воведување на постапката за ликвидација или стечај и од кој Штедилницата оправдано очекува делумна наплата на своите побарувања по пласманите;
- Кредитна изложеност спрема комитент, која е предмет на судски спор и истовремено не е обезбедена со квалитетен инструмент за обезбедување;
- Кредитна изложеност спрема комитент кој своите обврски најчесто ги извршува со задоцнување од 91 до 365 дена и кредитна изложеност спрема комитент кој своите обврски ги извршува со задоцнување подолго од 365 дена или воопшто не ги извршува.

(3) Вредноста и квалитетот на колатералот зависи од типот (недвижен, подвижен имот-залихи, побарувања) и веројатноста за негово активирање со цел наплата на побарувањата. Штедилницата задолжително ја утврдува пазарната вредност на имотот кој е предмет на залог (недвижен или подвижен), преку овластен проценител.

3.1.3 Контрола на лимитите за ризична изложеност и политики за заштита од ризик

Штедилницата управува и ја контролира концентрацијата на кредитниот ризик по индивидуална основа, како и по сектори.

Штедилницата го структурира нивото на превземен кредитен ризик преку анализа на висината на прифатлив ризик по позајмувач, или група на позајмувачи, како и по географски и секторски сегменти. Таквите ризици се постојано надгледувани врз основа на интерни бази на податоци и се предмет на дневна анализа.

Управување со изложеноста на кредитен ризик е овозможено преку редовна анализа на способноста на кредитокорисниците и потенцијалните кредитокорисници за исполнување на нивните обврски кон Штедилницата и со промена на кредитните лимити, онаму каде што тоа е потребно.

Како мерки за специфична контрола и намалување на кредитниот ризик, пропишани во интерните акти на Штедилницата за регулирање на кредитните активности и процедури, се вклучени колатералот и потенцијални обврски.

(а) Колатерал

Колатералот секогаш се смета како секундарен фактор при оценувањето на кредитната способност. Колатералот, сам по себе, без способност да генерира паричен тек, не е доволен да го оправда одобрувањето на кредитот. Основни видови на колатерал за обезбедување на кредити се:

(1) За правни лица

- Депозити
- Недвижен имот
- Движен имот (опрема, моторни возила)
- Залихи
- Побарувања
- Гаранции (банкарски гаранции и гаранции од правни лица)
- Физички лица – жиранти
- Меници

Кредитите одобрени на правни лица главно се секогаш обезбедени.

(2) За население

- Депозити
- Движен имот (опрема, моторни возила)
- Недвижен имот
- Гаранции (гаранции од правни лица)
- Физички лица - жиранти
- Меници

Кредитите за население главно се секогаш обезбедени.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3.1.4 Политики за оштетување и исправка на вредноста

Штедилницата има воспоставено исправка на вредноста што претставува проценка на појавените загуби во нејзиното кредитно портфолио. Главни компоненти за оваа исправка на вредноста претставуваат специфичната компонента на исправка на вредноста кај поединечно значајните изложености. Согласно со политиката на Штедилницата, постојат пет категории на интерно рангирање. Најголем дел од исправката на вредноста произлегува од последните две категории. Табелата дадена подолу ја покажува структурата на кредитното портфолио согласно интерниот систем за рангирање и соодветните исправки на вредноста за секоја поединечна категорија:

Ризични категории	2008		2007	
	Кредити %	Исправка на вредност %	Кредити %	Исправка на вредност %
Преодни (А)	89,98	1,99	92,55	1,98
Внимавај (Б)	5,86	10,00	4,65	10,00
Суб-стандардни (В)	1,56	25,00	0,98	25,00
Сомнителни+Загуба (Г)+(Д)	2,60	62,97	1,83	74,50
Вкупно	100	4,40	100	3,91

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3.1.5 Максимална изложеност на кредитен ризик без да се земе во предвид колатералот или друго кредитно обезбедување

	2008	2007
Пласмани во депозити	40.100	39.000
Кредити		
Кредити на физички лица		
-население(станбени, студентски, потрошувачки)	446.843	425.577
-население(бизнис)	1.115.526	671.023
Кредити на правни лица	470.785	377.961
Државни записи	-	-
АВР и останата актива	3.515	2.941
Вкупно	2.076.769	1.516.502

Претходната табела го покажува најлошото можно сценарио за изложеност на кредитен ризик на Штедилницата на 31 декември 2008 и 2007 година, без да се земе во предвид колатералот или друго кредитно засилување. За билансните позиции, изложеноста е изразена на нето основа како што е прикажано во билансот на состојба.

Како што е прикажано во табелата, 2% од вкупната изложеност се однесува на пласмани во депозити (2007:3%), а 98% отпаѓаат на кредити (2007:97%). Менаџментот е убеден во можноста за контрола и одржување минимална изложеност на кредитен ризик кој што произлегува од кредитите заради високиот квалитет на кредитното портфолио што се одржува (категија А).

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3.1.6 Кредити

Збирен преглед на кредити и на пласмани во, и кредити на други банки е даден во табелата која следи:

	31 декември 2008		31 декември 2007	
	Кредити на клиенти	Пласмани во, и кредити на други банки	Кредити на клиенти	Пласмани во, и кредити на други банки
Недоспеани кредити, без исправка на вредност	2.038.280	40.100	1.491.492	39.000
Доспеани кредити, без исправка на вредност	33.261	-	15.001	-
Кредити за кои е направена исправка на вредноста	55.250	-	28.028	-
Бруто	2.126.791	40.100	1.534.521	39.000
Исправка на вредноста	(93.637)	-	(59.960)	-
Нето	2.033.154	40.100	1.474.561	39.000

(а) Недоспеани кредити и пласмани во, и кредити на банки без исправка на вредност

	Степен на инвестиција(А) 2008	Степен на инвестиција(А) 2007
	Пласмани во, и кредити на банки	40.100
Кредити		
Кредити на физички лица		
-население (станбени, студентски, потрошувачки)	450.297	429.853
-население (бизнис)	1.115.095	680.688
Кредити на правни лица	472.888	380.951
Вкупно	2.078.380	1.530.492

Квалитетот на портфолиото на пласмани во, и кредити на други банки и на кредити кои се недоспеани без исправка на вредноста се проценува согласно интерниот систем на Штедилницата.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

б) Доспеани кредити, без исправка на вредност

Доспеаните кредити помалку од 90 дена не се сметаат за оштетени, освен доколку се располага со информации кои укажуваат на спротивното. Бруто износот на пласмани во, и кредити на други банки и на кредити по категории на клиенти е како што следи:

31 декември 2008				
	Доспеани до 30 дена	Доспеани до 90 дена	Доспеани над 90 дена	Вкупно
Кредити на физички лица				
- население(станбени, студентски, потрошувачки)	-	4.962	-	4.962
- население(бизнис)	-	18.426	-	18.426
Кредити на правни лица	-	9.873	-	9.873
Вкупно	-	33.261	-	33.261
Вредност на добиеното покрытие	-	34.919	-	34.919
31 декември 2007				
	Доспеани до 30 дена	Доспеани до 90 дена	Доспеани над 90 дена	Вкупно
Кредити на физички лица				
- население(станбени, студентски, потрошувачки)	-	4.570	-	4.570
- население(бизнис)	-	4.517	-	4.517
Кредити на правни лица	-	5.914	-	5.914
Вкупно	-	15.001	-	15.001
Вредност на добиеното покрытие	-	36.041	-	36.041

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

в) Кредити за кои е направена поединечна исправка на вредноста

1) Пресек на кредитите за кои е направена поединечна исправка на вредноста по клиенти и вредноста на покретието е како што следи:

	2008	2007
Кредити на физички лица		
-население(станбени,студентски,потрошувачки)	10.934	7.591
-население(бизнис)	30.006	7.143
Кредити на правни лица	14.310	13.294
Вкупно	55.250	28.028
	47.294	33.906

2) На 31 декември 2008 и 2007 година, Штедилницата на позицијата пласмани во и кредити на други банки, нема направено поединечно исправка на вредност. Штедилницата нема и не чува колатерал по основ на пласмани во и кредити на други банки.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

г) Реструктурирани кредити

Реструктурираните кредити се кредити кои се реструктурирани поради влошена финансиска состојба на клиентот или доколку Штедилницата направи проценка дека не може да биде третиран поинаку. Кога еднаш некој кредит ќе се реструктурира, тој останува во истата ризична категорија најмалку во следните два квартали без разлика на подобрените перформанси по реструктурирањето, освен во случај кога настанале промени во квалитетот на побарувањето во кој случај побарувањето се класифицира во помалку ризична категорија.

31 декември 2008	Сметководствена вредност
Реструктурирани кредити	20.121

31 декември 2007	Сметководствена вредност
Реструктурирани кредити	4.824

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3.1.7 Концентрација на ризици на финансиските средства со кредитна ризична изложеност

(а) *Географски сектори*

Согласно законската регулатива и политиката на Штедилницата, сите активности поаѓајќи од критериумот категоризација на кредитна изложеност според географски региони се одвиваат на територијата на Република Македонија.

(б) *Секторска структура*

Во следнава табела е анализирана кредитната изложеност по нето вредност, категоризирана според секторската структура на кредитниот должник:

	Вкупно	Финанси -ски услуги	Произ- водство	Трговија	Насе- ление	Земјо- делство	Останато	Услуги
Средства								
Пласмани во, и кредити на банки	40.100	40.100	-	-	-	-	-	-
Кредити								
Кредити на население	1.629.720	-	49.111	210.302	466.194	683.558	24.303	196.252
Кредити на правни лица	497.071	-	95.793	181.704	-	26.971	29.637	162.966
АВР и останата актива	3.515	-	-	-	-	-	3.515	-
Вкупно бруто средства на 31 декември 2008	2.170.406	40.100	144.904	392.006	466.194	710.529	57.455	359.218
Исправка на вредност	(93.637)	-	(9.256)	(20.044)	(19.350)	(27.326)	(1.602)	(16.059)
Нето средства на 31 декември 2008	2.076.769	40.100	135.648	371.962	446.844	683.203	55.854	343.159
Вкупно бруто средства на 31 декември 2007	1.576.462	39.000	118.083	265.972	442.012	455.325	34.261	221.809
Исправка на вредност	(59.960)	-	(7.116)	(13.277)	(16.435)	(13.359)	(1.154)	(8.619)
Нето портфолио на 31 декември 2007	1.516.502	39.000	110.967	252.695	425.577	441.966	33.107	213.190

3.2 Каматен и валутен ризик

Штедилницата е изложена на каматен и валутен ризик. Каматниот и валутниот ризик произлегува од отворените позиции на каматните стапки и валутите кои се изложени на општи и специфични пазарни движења. Штедилницата ги проценува овие ризици на сопствените позиции како и најголемата очекувана загуба врз основа на одредени претпоставки за промени на пазарните услови.

3.2.1 Мерење на каматниот и валутниот ризик

Што се однесува до управувањето и мерењето на овие ризици, раководството на Штедилницата преку адекватна анализа и процеси на известување, на редовна основа ги следи:

- промените на каматните стапки како резултат на пазарни движења и интерни одлуки, и влијанието на истите врз каматносните средства и обврски и каматната маржа
- промените во девизните курсеви во поглед на средствата и обврските изразени во странска валута и одржувањето на адекватна структура во поглед на изложеноста на девизниот ризик

Целта на Штедилницата е максимизирање на стабилноста и профитабилноста, преку применување на оптимална комбинација на девизната структура и каматна стапка на средствата и обврските.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година

(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3.3 Девизен ризик

Штедилницата е изложена на ефектите од флукуација на девизните курсеви кои имаат влијание на финансискиот резултат и паричниот тек на Штедилницата.

Управувањето со девизниот ризик подразбира:

- анализирање на ефектите од управувањето со девизниот ризик врз резултатите од работењето на Штедилницата
- воспоставување на интерни лимити за односот на девизната позиција по одделна валута со сопствените средства
- анализа на извештаите за изложеност на Штедилницата на валутен ризик и следење на активностите кои се преземаат заради управување со истиот
- следење на економските и други услови во кои работи Штедилницата, како и економските случувања во окружувањето.

Изложеност на Штедилницата на девизен ризик

Износот на вкупната актива и вкупната пасива изразена во илјади МКД анализирана како денарски и девизни салда е дадена подолу:

	ЕУР	УСД	МКД	Останати	Вкупно
Средства					
Парични средства во банки и депозити кај Народна Банка на Р.Македонија	2.316	202	20.812	243	23.573
Пласмани во, и кредити на други банки	-	-	40.100	-	40.100
Кредити	2.031.287	-	1.867	-	2.033.154
Побарувања по основ на камати	24.444	-	-	-	24.444
АВР и останата актива	-	-	3.515	-	3.515
Вкупно средства на 31 декември 2008	2.058.047	202	66.294	243	2.124.786
Обврски					
Депозити на комитенти	-	-	254.691	-	254.691
Обврски по кредити	1.292.182	23.958	117.081	50.219	1.483.440
ПВР и останата пасива	50.999	653	20.326	36	72.014
Вкупно обврски на 31 декември 2008	1.343.181	24.611	392.098	50.255	1.810.145
Нето изложеност 2008	714.866	(24.409)	(325.804)	(50.012)	314.641
Состојба на 31 декември 2007					
Вкупно средства	1.494.393	125	59.116	213	1.553.847
Вкупно обврски	935.069	27.806	230.418	59.033	1.252.326
Нето изложеност 2007	559.324	(27.681)	(171.302)	(58.820)	301.521

Сензитивната анализа на промената на девизните курсеви е спроведена при промени на курсевите на одделни валути врз основа на статистичките податоци кои покажуваат стабилност на курсот на еврото наспроти денарот и променливост на курсот на доларот. На 31 декември 2008 доколку дојде до 0,5% зголемување/намалување на курсот на еврото во однос на денарот; 3% зголемување/намалување на курсот на доларот во однос на денарот и 1% зголемување/намалување на курсот на швајцарските франци во однос на денарот, потенцијалниот ефект врз Билансот на успех за 2008 година ќе биде за МКД 2.920.000 позитивен, односно негативен (2007: МКД 3.401.000 негативен, односно позитивен).

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година

(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

3.4 Анализа на каматен ризик

Штедилницата е изложена на ризик од променливост на каматните стапки како резултат на тоа што каматноносните средства (вклучувајќи ги и вложувањата) и каматноносните обврски достасуваат или нивната каматна стапка се менува во различен период или во различни износи. Во случај на средства и обврски со променливи каматни стапки, Штедилницата е исто така изложена на основниот ризик, кој произлегува од различниот начин на менување на променливите каматни стапки, како што се на пример каматната стапка на штедните влогови на населението, три или шестмесечен EURIBOR или LIBOR и различни видови на камати. Активностите за управување со ризикот се наменети за оптимизирање на нето приходите од камати, со пазарни каматни стапки кои се конзистентни со деловните стратегии на Штедилницата. Активностите за управување со средствата и обврските се спроведуваат од аспект на реагирање на сензитивноста на Штедилницата на промените на каматните стапки. Генерално, Штедилницата е осетлива на промените на средствата бидејќи за најголемиот дел на каматноносните средства и обврски Штедилницата го задржува правото за истовремено менување на каматните стапки. Крајниот ефект ќе зависи од различни фактори, вклучувајќи ја стабилноста на економијата, опкружувањето и стапката на инфлација.

	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Некама- тоносни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2008							
Средства							
Парични средства во банки и депозити кај НБРМ	-	-	-	-	57.345	6.328	63.673
Кредити	67.083	117.728	569.181	1.115.996	163.166	-	2.033.154
Побарувања по основ на камати	-	-	-	-	24.444	-	24.444
АВР и останата актива	-	-	-	-	-	3.515	3.515
Вкупно средства на 31 декември 2008	67.083	117.728	569.181	1.115.996	244.955	9.843	2.124.786
Обврски							
Депозити на комитенти	65.162	40.865	121.459	27.205	-	-	254.691
Обврски по кредити	72.321	392.095	120.947	796.493	101.584	-	1.483.440
ПВР и останата пасива	-	-	-	-	24.549	47.465	72.014
Вкупно обврски на 31 декември 2008	137.483	432.960	242.406	823.698	126.133	47.465	1.810.145
Нето каматен ризик 2008	(70.400)	(315.232)	326.775	292.298	118.822	(37.622)	314.641
Состојба на 31 декември 2007							
Вкупно средства	48.465	89.151	394.821	843.932	169.361	8.117	1.553.847
Вкупно обврски	131.039	199.318	105.448	717.608	54.839	44.074	1.252.326
Нето каматен ризик 2007	(82.574)	(110.167)	289.373	126.324	114.523	(35.957)	301.522

Сензитивната анализа од промената на каматните стапки е направена на 31 декември 2008 со претпоставка, доколку дојде до зголемување/намалување на активните и пасивните каматните стапки за 100 базични поени, потенцијалниот ефект врз Билансот на

успех за 2008 година ќе биде за МКД 3.916.000 позитивен, односно негативен (2007: МКД 3.400.000). Промената на каматните стапки нема влијание на капиталот.

3.5 Анализа според доспеаноста

Ликвидносниот ризик претставува ризик дека Штедилницата нема да биде во можност да ги исполни своите обврски за плаќање поврзани со доспевањето на финансиските обврски и замена на изворите на средства кога тие ќе бидат повлечени. Последица од ликвидносниот ризик може да биде неможнота на Штедилницата да ги подмири своите обврски за исплата на штедачите и неможност за понатамошно исполнување на барањата на кредитокорисниците.

3.5.1 Процеси на управување со ликвидносниот ризик

Во Политиката за управување со ликвидносниот ризик на Штедилница дефиниран е начинот на управување со ликвидноста на Штедилницата. Согледувањето и следењето на ликвидноста на Штедилницата е предуслов за нејзино стабилно и успешно работење. Спроведувањето на утврдената политика на ликвидност се врши преку дефиниран процес на управување со ризикот, кој вклучува планирање и управување со паричните текови, одржување на адекватна структура на средствата и обврските, дефинирање на финансиските инструменти кои се користат за управување со ризикот на ликвидноста, адекватна диверзификација на депозитите и другите обврски по доспеаност и клиент, следење на доспеаноста на средствата и обврските, следење на вонбилансните позиции, следење на показателите на ликвидност, тестирање на ликвидноста преку стрес сценарија и план за несекојдневни услови, известување на одговорното тело во Штедилницата и адекватен информациона менаџмент систем и обврски на организационите единици на Штедилницата во процесите на управување со ликвидносниот ризик. Цел на Штедилницата е да ја максимизира профитабилноста, преку применување на оптимална комбинација на рочноста и валутната структура на средствата и обврските.

Подолу прикажаната табела ги анализира средствата и обврските на Штедилницата, според рочната структура, така што се прикажани останатите обврски според рокот на достасување на денот на Билансот на состојба, како и очекуваниот рок на достасување на средствата.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Доспеаност на средствата и обврските

Состојба на 31 декември 2008	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Обврски						
Депозити на комитенти	65.161	40.865	121.459	27.206	-	254.691
Обврски по кредити	38.310	73.108	315.498	1.235.624	81.676	1.744.216
ПВР и останата пасива	50.874	2.754	17.393	876	117	72.014
Вкупно обврски	154.345	116.727	454.350	1.263.706	81.793	2.070.921
Вкупни средства	149.415	119.218	569.604	1.115.997	246.582	2.200.816
Состојба на 31 декември 2007	До 1 месец	1-3 месеци	3-12 месеци	1-5 години	Над 5 години	Вкупно
Обврски						
Депозити на комитенти	48.383	32.566	105.448	23.438	-	209.835
Обврски по кредити	55.059	45.792	194.720	832.727	10.985	1.139.283
ПВР и останата пасива	42.834	6.675	7.393	846	32	57.780
Вкупно обврски	146.276	85.033	307.561	857.011	11.017	1.406.898
Вкупни средства	120.956	89.577	395.957	843.935	177.590	1.628.015

3.6 Финансиски инструменти

Пазарна вредност

Финансиските средства и обврски прикажани во Билансот на состојба вклучуваат пари и парични еквиваленти, хартии од вредност, побарувања од банки и кредити одобрени на комитенти, како и депозити на комитенти и обврски по кредити. Финансиските инструменти се групирани како средства, обврски или сопственичка главнина во согласност со суштината на соодветниот ризик. Сметководствената вредност на парите и паричните еквиваленти, хартии од вредност, кредити одобрени на комитенти, како и депозити на комитенти и обврски по кредити во приложениот Биланс на состојба е приближна на нивната објективна вредност.

3.7 Управување со капиталот

Цели на Штедилницата во поглед на управувањето со капиталот се:

- Да соодветствува со барањата за капитал согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија;
- Да одржи стабилна и квалитетна капитална база која ќе го поддржи развојот на Штедилницата.

Адекватноста на капиталот и користењето на сопствените средства редовно се следат од Раководството на Штедилницата, при што се користат техники кои се пропишани од страна на Народна Банка на Република Македонија и истата се известува на тримесечна основа.

Народна Банка на Република Македонија пропишува стапка на адекватност на капиталот од минимум 8%.

Сопствените средства на Штедилницата се поделени во 2 групи:

- Основен капитал кој вклучува: обични и некумулативни приоритетни акции и премија по овие акции, резерви и задржана добивка или загуба, позиции како резултат на консолидација, намалени за нематеријалните средства;
- Дополнителен капитал I кој вклучува: кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции, хибридни капитални инструменти и субординирани инструменти.

Според националната регулатива, активата пондерирана според кредитниот ризик (билансна и вонбилансна) се мери според четири ризични пондери (0%, 20%, 50% и 100%), во зависност од природата на средствата, земајќи го во предвид и обезбедувањето.

Коефициентот за адекватност на капиталот се добива како однос помеѓу сопствените средства на Штедилницата и активата пондерирана според кредитниот ризик (билансна и вонбилансна).

Табелата подолу претставува сумарен преглед на сопствените средства и коефициентот на адекватност на капиталот на Штедилницата за годините што завршуваат на 31 декември, а кој се однесува на барањата согласно регулативата на Народна Банка на Република Македонија и доставените квартални извештаи до НБРМ.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Основен капитал	2008
Обични и некумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	300.152
Резерви и задржана добивка или загуба	68.966
Позиции како резултат на консолидација	-
Минус нематеријални средства	3.805
<i>Вкупно основен капитал</i>	365.313
Дополнителен капитал I	
Кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	-
Хибридни капитални инструменти	-
Субординарни инструменти	-
<i>Вкупно дополнителен капитал I</i>	-
Одбитни ставки	-
Сопствени средства	365.313
Актива пондерирана според кредитен ризик	
Билансна	2.068.571
Вонбилансна	-
Вкупно актива пондерирана според кредитен ризик	2.068.571
Актива пондерирана според валутен ризик	-
Стапка на адекватност на капиталот	17,7%

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

Основен капитал	2007
Обични и некумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	300.152
Резерви и задржана дивиденда или загуба	42.677
Позиции како резултат на консолидација	-
Минус нематеријални средства	1.810
<i>Вкупно основен капитал</i>	341.019
Дополнителен капитал I	
Кумулативни приоритетни акции и премија по овие акции	-
Хибридни капитални инструменти	-
Субординарни инструменти	-
<i>Вкупно дополнителен капитал I</i>	-
Одбитни ставки	-
Сопствени средства	341.019
Актива пондерирана според кредитен ризик	
Билансна	1.522.994
Вонбилансна	-
Вкупно актива пондерирана според кредитен ризик	1.522.994
Актива пондерирана според валутен ризик	-
Стапка на адекватност на капиталот	22%

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

4. Нето приходи од камати

	2008	2007
Приходи од камати		
Кредити		
- претпријатија	58.324	54.451
- население	211.667	134.391
Влада и државни институции	-	574
Банки	451	437
	270.442	189.853
Расходи од камата		
Банки	96.063	52.812
Население	19.205	11.675
Останато	88	22
	115.356	64.509

5. Нето приходи од провизии и надоместоци

	2008	2007
Приходи од провизии и надоместоци		
Претпријатија	8.057	9.210
Население	34.075	27.581
	42.132	36.791
Расходи од провизии и надоместоци		
Банки и финансиски институции	8.239	3.997
	8.239	3.997

6. Останати приходи од работењето

	2008	2007
Останато	4.295	3.025
	4.295	3.025

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

7. Останати расходи од работењето

	2008	2007
Бруто плати и други исплати на вработените	65.844	61.319
Материјали и услуги	33.283	31.615
Амортизација на материјални и нематеријални вложувања	10.828	10.308
Реклама и репрезентација	8.561	5.612
Закупнина	7.099	5.625
Трошоци за исплати по договор за дело	350	247
Трошоци за деловни патувања	2.973	1.584
Трошоци за осигурување	1.620	3.018
Останато	3.517	685
	134.075	120.013

8. Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања

	2008	2007
Исправка на кредити дадени на комитенти	33.677	11.895
Исправка на вредноста на камати	(2.631)	(3.762)
	31.046	8.133

9. Данок на добивка

	2008	2007
Добивка пред оданочување	24.610	38.049
Пресметан данок по даночна стапка 10% (2007:12%)	2.461	4.566
Зголемување на оданочната добивка по основ на: трошоци кои не ја намалуваат даночната основица согласно локалната законска регулатива	595	865
Намалување на оданочната добивка по основ на: - инвестиции во материјални вложувања	-	-
- наплатени отпишани побарувања	-	(243)
Вкупно пресметан данок	3.056	5.188

Управата за јавни приходи е надлежна да врши целосна даночна контрола за годината која што завршува на 31 декември 2008 година. Управата за јавни приходи може во секое време да изврши проверка на книгите и сметките во наредните пет до десет години за периодот кој е предмет на ревизија, и може да пресмета дополнителни даночни обврски. Менаџментот на Штедилницата нема сознание за настани кои би предизвикале потенцијални обврски по овој основ.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

10. Парични средства во банки и депозити кај Народна Банка на Република Македонија

	2008	2007
Парични средства во благајна	6.328	5.176
Денарски сметки во банки	9.168	7.949
Девизна сметка за менувачко работење	1.696	1.700
	<hr/>	<hr/>
Вклучено во пари и парични еквиваленти (забелешка 24)	17.192	14.825
	<hr/>	<hr/>
Задолжителна резерва кај НБРМ	6.381	4.622
	<hr/>	<hr/>
Вкупно парични средства во банки и депозити кај НБРМ	23.573	19.447

Штедилницата е должна да одржува задолжителна резерва во денари кај Народна банка на Република Македонија.

Задолжителната резерва во денари на ден 31 декември 2008 година претставува 2,5% од просечните дневни состојби на вкупните денарски депозити на физички лица во текот на претходниот месец. На задолжителната резерва во денари, Народна банка на Република Македонија плаќа камата со примена на каматна стапка од 2% годишно (2007:2%).

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

11. Пасмани во и кредити на други банки

	2008	2007
Пасмани во домашни банки	40.100	39.000
Вклучено во парични еквиваленти (забелешка 24)	40.100	39.000
До една година	40.100	39.000

12. Дадени кредити на комитентите

	2008	2007
Население	1.629.720	1.134.361
Компании	497.071	400.160
Исправка на вредноста	(93.637)	(59.960)
	2.033.154	1.474.561
До една година	753.993	532.437
Над една година	1.279.161	942.124

Движење на исправката на вредност за 2008 година е прикажано подолу:

	Кредити на население	Кредити на компании	Вкупно
Состојба на 1 јануари	37.762	22.198	59.960
Нето нова исправка на вредност	29.589	4.088	33.677
Отпис	-	-	-
Нето книговодствена вредност	67.351	26.286	93.637

Движење на исправката на вредност за 2007 година е прикажано подолу:

	Кредити на население	Кредити на компании	Вкупно
Состојба на 1 јануари	26.827	21.474	48.301
Нето нова исправка на вредност	11.171	724	11.895
Отпис	(236)	-	(236)
Нето книговодствена вредност	37.762	22.198	59.960

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

13. Побарувања по основ на камати

	2008	2007
Пресметана доспеана камата	9.043	5.638
Пресметана недоспеана камата	23.084	17.015
	32.127	22.653
Намалено за резервирање на потенцијални загуби и ненаплативост	(7.683)	(4.755)
Нето книговодствена вредност	24.444	17.898

Движење на исправката на вредност е прикажано подолу:

	2008	2007
Состојба на 1 јануари	4.755	4.001
Нето нова исправка на вредност	(2.631)	(3.762)
Пресметана камата	5.559	4.516
Нето книговодствена вредност	7.683	4.755

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

14. Материјални вложувања

Набавната вредност на материјални вложувања и соодветната амортизација на 31 декември 2008 година е прикажана подолу:

	Вложувања во туѓи објекти	Градежни објекти	Опрема	Инвестиции во тек	Вкупно
На 1 јануари 2007					
Набавна вредност	5.672	47.565	33.404	4.127	90.768
Акумулирана амортизација	(1.598)	(1.266)	(13.431)	-	(16.295)
Нето книговодствена вредност	4.074	46.299	19.973	4.127	74.473
Година завршена на 31 декември 2007					
Почетна нето книговодствена вредност	4.074	46.299	19.973	4.127	74.473
Зголемувања	-	-	6.443	737	7.180
Пренос од инвестиции во тек	-	-	3.543	(3.543)	-
Расходувања и отуѓувања	-	-	(93)	-	(93)
Амортизација за годината	(1.135)	(1.188)	(6.582)	-	(8.905)
Нето книговодствена вредност	2.939	45.111	23.284	1.321	72.655
На 31 декември 2007					
Набавна вредност	5.672	47.565	43.297	1.321	97.855
Акумулирана амортизација	(2.733)	(2.454)	(20.013)	-	(25.200)
Нето книговодствена вредност	2.939	45.111	23.284	1.321	72.655
Година завршена на 31 декември 2008					
Почетна нето книговодствена вредност	2.939	45.111	23.284	1.321	72.655
Зголемувања	-	-	9.490	1.865	11.355
Пренос од инвестиции во тек	-	-	1.449	(1.449)	-
Расходувања и отуѓувања	-	-	(906)	-	(906)
Амортизација за годината	(1.069)	(1.189)	(6.802)	-	(9.060)
Крајна нето книговодствена вредност	1.870	43.922	26.515	1.737	74.044
На 31 декември 2008					
Набавна вредност	5.672	47.565	53.331	1.737	108.305
Акумулирана амортизација	(3.802)	(3.643)	(26.816)	-	(34.261)
Нето книговодствена вредност	1.870	43.922	26.515	1.737	74.044

На 31 декември 2008 година Штедилницата има положено хипотека на згради со нето сметководствена вредност од МКД 39.646.000 (2007: МКД 40.924.000) како обезбедување на обврските по основ на рамковен револвинг кредит одобрен од страна на НЛБ Тутунска Банка АД Скопје (забелешка 18 кон финансиските извештаи).

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

15. Нематеријални вложувања	2008	2007
Набавна вредност		
Состојба на 1 јануари	5.628	4.818
Зголемување	1.454	811
Состојба на 31 декември	7.082	5.629
Исправка на вредноста		
Состојба на 1 јануари	(4.116)	(2.804)
Амортизација	(980)	(1.312)
Состојба на 31 декември	(5.096)	(4.116)
Нето книговодствена вредност 31 декември	1.986	1.513
16. АВР и останата актива	2008	2007
Однапред платени трошоци	719	1.649
Ситен инвентар	1.009	610
Побарување по основ на повеќе платен данок и придонес од плата	1.290	6
Останата актива	497	676
	3.515	2.941
До една година	3.515	2.938
Над една година	-	3

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

17. Депозити на комитенти

	2008	2007
Население		
- депозити по видување	18.090	20.900
- орочени депозити	236.601	188.935
	254.691	209.835
До една година	227.483	186.397
Над една година	27.208	23.438

18. Обврски по кредити

	2008	2007
Извор на финансирање		
Тајванска кредитна линија	23.960	27.077
Македонска банка за поддршка на развојот	93.838	75.033
Македонска развојна фондација на предпријатија за поддршка на вработеноста и развој на микро и мали бизниси	183.267	190.110
Министерство за финансии - ИФАД	81.600	81.725
ХАБИТАТ	77.624	14.056
ЦЕП Можности	79.229	24.525
НЛБ Тутунска Банка АД Скопје	206.975	174.375
Симбиотикс	245.649	244.806
ДВМ	307.061	153.004
ЕБРД	184.237	-
	1.483.440	984.711
До една година	343.113	219.621
Над една година	1.140.327	765.090

На 31 декември 2008 година Штедилницата има положено хипотека на згради со нето сметководствена вредност илјади МКД 39.645 (2007: илјади МКД 40.924) како обезбедување на обврските по основ на рамковен револвинг кредит одобрен од страна на НЛБ Тутунска Банка АД Скопје во износ од ЕУР 1.000.000, одобрен на 31 јули 2006 година со рок на доспевање од 5 години сметано од денот на склучувањето на договорот за кредит.

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

19. Обврски по камати и надоместоци

	2008	2007
Обврски по основ на камати	126	187
Недоспеани камати	24.549	13.707
Провизии и надоместоци	241	-
	24.916	13.894
До една година	24.072	13.894
Над една година	844	-

20. ПВР и останата пасива

	2008	2007
Нераспределени уплати по кредити	33.220	27.412
Обврски кон добавувачи	3.073	6.011
Обврски за плати	5.709	4.744
Однапред пресметани трошоци	1.584	2.929
Обврска за помалку платен данок од добивка	-	1.226
Останата пасива	3.512	1.564
	47.098	43.886
До една година	46.980	43.804
Над една година	118	82

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

21. Трансакции со поврзани субјекти

Одредени трансакции се прикажани како трансакции со поврзани субјекти. Тука се вклучени кредитите, депозитите и обврските по кредити. Овие трансакции се извршуваат според условите на пазарот и по пазарни каматни стапки. Износите на трансакциите со поврзани субјекти, на крајот на годината се прикажани во табелата подолу:

	Директори и членови на Управен Одбор		Поврзани претпријатија со Директори и членови на Управен Одбор		Поврзани претпријатија (М)	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Биланс на успех						
Приходи од камати	503	548	-	149	-	-
Расходи од камати	-	-	-	-	3.469	221
Биланс на состојба						
Кредити						
Состојба на кредитите на почетокот на годината	4.238	509	176	1.307	-	-
Кредити одобрени во текот на годината	3.701	3.487	3.729	-	-	-
Вратена главница во текот на годината	(884)	(473)	(176)	(1.131)	-	-
Состојба на кредити на лица назначени за директори во тековната година	-	715	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	7.055	4.238	3.729	176	-	-
АВР и останата актива	-	-	-	-	-	34
Депозити						
Состојба на почетокот на годината	8.102	1.625	-	-	-	-
Примени депозити во текот на годината	5.200	11.795	-	-	-	-
Вратени депозити во текот на годината	(10.418)	(10.849)	-	-	-	-
Недоспеана камата	37	16	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	2.921	2.587	-	-	-	-

Штедилница МОЖНОСТИ ДОО СКОПЈЕ

Белешки кон финансиските извештаи за годината завршена на 31 декември 2008 година
(сите износи се искажани во илјади МКД, доколку не е поинаку назначено)

22. Трансакции со поврзани субјекти (продолжение)

	Директори и членови на Управен Одбор		Поврзани претпријатија со Директори и членови на Управен Одбор		Поврзани претпријатија (ХЗМ)	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Биланс на состојба						
Обврски по кредити						
Состојба на кредитите на почетокот на годината	-	-	-	-	24.524	8.094
Кредити одобрени во текот на годината	-	-	-	-	60.929	18.357
Вратена главница во текот на годината	-	-	-	-	(6.224)	(1.927)
Состојба на 31 декември	-	-	-	-	79.229	24.524

23. Уплатен капитал

На ден 31 декември 2008 година уплатениот и регистриран капитал на Штедилницата изнесува илјади МКД 300.152 (2007: илјади МКД 300.152).

24. Пари и парични еквиваленти

За потребите на паричниот тек паричните средства како и паричните еквиваленти ги сочинуваат следниве позиции:

	2008	2007
Парични средства во банки и депозити кај НБРМ (дел од забелешка 10)	17.192	14.825
Пласмани во и кредити на други банки (забелешка 11)	40.100	39.000
	57.292	53.825

25. Настани по денот на составување на билансот

По денот на составување на Билансот на состојба, не се случени материјални настани за кои е потребно дополнително обелоденување во финансиските извештаи.